

Forfatter: Fibiger, Mathilde

Titel: Udrag fra Clara Raphael

Citation: Fibiger, Mathilde: "Clara Raphael", i Fibiger, Mathilde: *Clara Raphael*, udg. af Lise Busk-Jensen , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1994, s. 252.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-fibiger01-shoot-idm140403938776928/facsimile.pdf> (tilgået 26. april 2024)

Anvendt udgave: Clara Raphael

ne omfrededes med den ømmeste Kjædighed, hvor ingen anden Tvang kjendtes end Frygten for at bedrøve», skrev Mathilde siden om hjemmet (i et forord til Ilia Fibigers efterladte *Digtninger* 1867). Forældrene passede dårligt sammen, og ingen af dem brød sig om at overskue husholdningsbudgettet. Efter separationen måtte Ilia tage den svagelige moders plads i det nye hjem, indtil dets opløsning ved moderens død i 1844.

Drengene blev tidligt bestemt enten for militæret eller universitetet, hvorimod det var småt bevidt med pigernes skolegang. Rundt regnet hveranden dag gik de hos »Betsis» i St. Peders Stræde, en veimene dame der formodedes at lære dem at læse og skrive, men egentlig uddannelse fik de snarere fra skønlitteraturen. De ældste børn læste højst af tidens udenlandske forfattere: Scott, Cooper, Schiller, Goethe, Novalis, Hoffmann, og naturligvis de hjemlige husguder: Oehlenschläger, Ingemann, Winther og forfatteren til »En Hverdagshistorie», som de ikke vidste var Thomasine Gyllembourg. Børnene skrev også selv digte og dramaer, de tegnede og spillede teater. Overhovedet var hjemmets atmosfære præget af literære, politiske og nationale interesser. Også i sidegrenene dyrkede familien litteraturen. En bror til Mathildes far, rektor Peder Grib Fibiger, udsendte bl.a. de første danske oversættelser af Sofokles' *Ødipus* (1815) og *Antigone* (1816), og Mathildes fætter, præsten Johannes Fibiger, skrev dramaer med bibelske motiver. Familien havde høje idealer og en inderlig indbyrdes kærlighed, men også en stolt uvilje mod at bøje sig for de herskende magtforhold, hvilket især blev til ulykke for de mest brillante af børnene.

Den ældste søn, Adolf, var Militærhøjskolens mest lovende officersaspirant. Han fik de bedste karakterer, var midtpunktet i kredsen af de mest fremtrædende elever, sine forældres stolthed og sine søskendes forgudede forbillede. J.L. Heiberg, der ved skolens oprettelse blev ansat som lærer i logik og litteratur, antog Adolf som en yngre ven og så ham gerne i sit hjem efter ægteskabet i 1831 med Johanne Luise. Men Adolf havde som sin far udtalte demokratiske idealer og følte sig i en loyalitetskonflikt mellem kongen og folket. Han erklærede at ville skyde sig, hvis hæren skulle sættes ind mod demonstrationer, idet han hverken kunne svigte sin faneed eller kæmpe mod sit folk. I 1839 skrev han *Historisk Læsebog for Bon-*

destanden, som blev udgivet af det i 1835 oprettede »Selskab for Trykkefrihedens rette Brug«, et selskab der skulle modvirke kongens ønsker om strammere censur. Denne demokratiske idealisme førte til hans fald.

Ved »Læseforeningens« årlige majgilde i 1838 til minde om d. 28. maj 1831, da anordningen om provinsialstændernes indførelse udkom, tog han ordet for at levere følgende skåltale: »Jeg tillader mig at udbringe en Skaal for *den demokratiske Aand i Folket*. – At Hvermand maa føle sit Værd som Menneske (...) At Hvermand maa gennemrænges af Overbevisningen om, at han ikke er sat paa Jorden for at leve alene for sig selv! At Hvermand maa føle og indse, at den Selvkjærlighed, der fører alle Interesser hen paa Jeget, saa stridende mod Christi Lære, lader os forfeile vor Bestemmelse (...) forspildende vore Rettigheder som Menneske, fordi vi svigte vore Pligter mod Menneskeheden!» (Margrethe Fibiger: »Adolf Fibigers« i: *Museum* VI, 1894, s. 158). Kort efter blev han fjernet fra København og forflyttet til Rendsborg, hvor anstrengende arbejde i felten, samt efter familiens mening en ulykkelig kærlighedshistorie, på tre år tog livet af ham.

Den ældste søster, Ilia, var det Fibigerske familielivs åndfulde midtpunkt. Hun overstrålede i alles øjne de yngre søstre, også Mathilde. Imidlertid led hun siden 16års-alderen af en uigengældt kærlighed til en af broderens officerskammerater, Oswald Marstrand. Skønt Adolf nærmest friede på søsterens vegne, og Ilia selv viste Marstrand sine følelser, afviste han forbindelsen. Marstrands eksklusive kærlighed til sin mor udelukkede andre kvinder fra hans liv. Ilia blev meningsløst ved at håbe, indtil han faldt ved Eckernförde 5. april 1849. Derefter begyndte hun at skrive, i øvrigt samtidig med Mathilde. Hendes forfatterskab, der omfatter flere genrer: dramaer, eventyr, digte og en roman, blev større end Mathildes, men fik aldrig et tilsvarende gennembrud i offentligheden.

2. Frihed og selvrealisering

Som den yngste oplevede Mathilde familiens og samfundets op- og nedture i en anden rytme end den 13 år ældre Ilia. Ilia havde